1847. № 42.

LEYDSCHE COURANT

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag avond.

WOENSDAG, 7 APRIL.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 6 April.

Staat aanwijzende het aantal Reizigers, benevens de Opbrengsten gedurende de maand Maart 1847, op den Hollandschen IJzeren Spoorweg.

Vertrek van	Aantal Reizigers.	Opbrengsten van Reizigers en Goederen.
Amsterdam	12,466	*f* 16,208.64
Halfweg	260	- 92.05
Haarlem	7,674	- 5,508.58
De Vogelenzang	327	- 193.75
De Hillegommerbeek	69	- 36.05
Veenenburg	484	- 336.79
Piet-Gijzenbrug	422	- 283.55
Warmond	279	- 204.85
Leyden	6,760	- 5,189.83½
Voorschoten	440	- 205.10
Nieuw Oost-Einde	109	- 99.55
's Gravenhage	9,090	- 12,932.14
Vervoer van Rijt., Paard., Slagtvee, enz.	—	- 1,143.25
Totaal	38,380	*f* 42,431.13½
Bedrag der vorige opgaaf	62,489	- 80,122.89
Totaal-Generaal	100,869	*f* 122,557.02½

— Gedurende diezelfde maand zijn langs den Rijnspoorweg vervoerd 27,506 reizigers; terwijl de opbrengst van reizigers, goederen, enz. *f* 43,238.94 bijdragen heeft. Het geheele bedrag der ontvangsten sedert 1°. Januarij ll. is *f* 119,000.66.

— De Heer Staatsraad, Gouverneur dezer provincie, vergezeld door den Heer Quarles, heeft zich eergisteren naar Rotterdam begeven, en na aldaar ten raadhuize door Heeren Burgemeester en Wethouders, en eene Commissie uit den Stedelijken raad, ontvangen te zijn, door deze vergezeld, de bewaarschool aan het Kwakernaat, het Theatrum Anatomicum, het ontleedkundig kabinet, de localen voor het onderwijs, en de kraainzaal, het chemisch laboratorium der geneeskundige school aan de galerij, de algemeene begraafplaats in Krooswijk, den hortus botanicus, en de stads fabrikaadje, achtereenvolgens bezocht en in oogenschouw genomen. Op het raadhuis teruggekomen, werd aldaar aan Zijn Hoog Welgeb. een dejeuner-dinatoir aangeboden, na afloop waarvan hij, omstreeks half zeven ure, naar de residentie terugkeerde.

— Wij lezen in de *Utr. Stads-Cour.* het volgende artikel:

In de *Sneeker Courant* leest men dd. 1 April, dat nabij het Tolhuis, bij eene opgraving, oudheden gevonden zijn, en een aantal kenners en liefhebbers zich derwaarts begaven tot persoonlijk onderzoek. Er is gevonden 1°. een zilveren penning met het opschrift IVBILEUM ARGENT; 2°. een steen van 1 voet dikte en 4 □ voeten oppervlakte, die welligt eenmaal tot deksteen van een graf diende, want de inscriptie in ruwe letters is: DITI SE ENSE GRE ET, dat men zou kunnen vertalen door *hij doe zich gelden door zijn rijk zwaard.*

[Dat rare latijn en die vertaling nu eens daargelaten, maar heeft de *Utr. Stads-Cour.* dan niet gemerkt dat die letters op eene andere wijze tot woorden afgedeeld, een Nederduitsch opschrift uitmaken, waarvan de eerste woorden zijn DIT IS EEN enz. Daar zal die snaak uit Sneek plezier van hebben!]

— Men schrijft uit Lienden: »Dezer dagen is, in de nabijheid van het landgoed Kolverschoten, een menschelijk geraamte gevonden. Het lag 2 voet diep onder den bouwgrond; naast hetzelve vond men een buitengewoon lang en breed tweesnijdend slagzwaard. Daar deze voorwerpen grootendeels vergaan waren, schijnen zij reeds langen tijd aldaar gelegen te hebben. Men kan vele gissingen maken omtrent de redenen van dit zonderlinge verschijnsel, doch geene met genoegzame zekerheid. Wij verwachten nadere bijzonderheden.

's GRAVENHAGE, 4 April.

Bij de alhier gehoudene plegtige godsdienstoefeningen zijn door de verschillende leeraars hartelijke dankgebeden tot God gerigt, wegens de aanvankelijke herstelling des Konings.

— Met vreugde verneemt men, dat de herstelling des Konings in de laatste dagen zoo zeer is vooruitgegaan, dat Z. M. bereids, immers ten deele, zijne werkzaamheden heeft hervat.

Heden namiddag wordt er, tot viering van de gelukkige herstelling des Konings, familie-diner ten hove gehouden.

— Ter gelegenheid van het Paaschfeest, heeft er heden morgen in de Kapel van H. M. de Koningin, eene plegtige dienst plaats gehad. Aan al de Russische onderdanen, die zich in deze residentie bevinden, is het veroorloofd geworden, daaraan deel te nemen.

— HH. KK. HH. Prins en Prinses Frederik der Nederlanden en Hunne oudste Dochter, Prinses Louisa, hebben heden morgen in de Kloosterkerk het H. Avondmaal gebruikt; de toediening daarvan geschiedde door den Wel-Eerw. Heer Jas.

— De Minister van Oorlog heeft ter kennis gebragt van ouders en voogden, die verlangen mogten, dat hunne zonen of pupillen ten dezen jare als kadets op de Koninklijke militaire Akademie worden geplaatst, dat zij, ten einde bedoelde hunne betrekkingen worden toegelaten tot het vergelijkend examen, hetwelk omstreeks het midden van de maand Junij aanstaande te Breda tusschen de adspiranten naar gezegde plaatsen zal worden gehouden, een adres aan het Departement van Oorlog zullen behooren in te zenden, en wel vóór den 8sten Mei aanstaande; zullende na dat tijdstip geene verzoeken ter admissie tot voorschreven examen meer worden aangenomen. De belanghebbenden zijn daarbij onder anderen verwittigd: 1°. dat er, voor de infanterie hier te Lande, 16 plaatsen van kadet ter vervulling zijn opengesteld, zullende in dit jaar wederom geene admissie voor de wapens der cavalerie, artillerie en genie hier te Lande plaats hebben, en 2°. dat voor de dienst in de Kolonien 18 jongelingen bij gemelde Akademie als kadets zullen kunnen worden geplaatst, als: 8 voor de infanterie, 6 voor de artillerie, 3 voor de genie en 1 voor de cavalerie.

— Den 2den dezer is een proefrid gedaan van den spoorweg van hier, langs Delft tot aan de Poldervaart in de gemeente Ketel, bij welke gelegenheid het kromme hulpspoor bereden is, hetwelk door de Spoorweg-Maatschappij gelegd is, tot het omrijden van het laantje van J. van der Gaag. Deze proefrid is met volkomen goed gevolg gedaan. Tot dezelve is eene der langste locomotiven (de Komeet), patent-machine van Stephenson, gebruikt, welke zoowel voor- als achteruit, met twee platte wagens en een beestenwagen, zeer gelijdelijk door het bogtige hulpspoor gereden zijn.

— Wij zijn nieuwsgierig of onze stedelijke raad in het vervolg, behalve de thans bestaande belasting op het rundvleesch enz., het wild, als hazen, eenden, ganzen, patrijzen en wat toch uitsluitend aan der rijken disch te huis behoort, zal vrij laten. (*Stoompost.*)

— Met genoegen verneemt men, dat de verdienstelijke Heer van Ollefen, met echtgenoot en dochter, door de Directie van den Koninklijken Nederduitschen Schouwburg alhier, voor het volgende speelsaizoen zijn verbonden, en reeds met het einde van Mei aanstaande zich alhier zullen vestigen.

DORDRECHT, 3 April.

Heden morgen vroegtijdig zijn van deze stad vertrokken vier huisgezinnen, om zich te Rotterdam in te schepen aan boord van het Nederlandsch barkschip Nagasacki, gevoerd wordende door Kapitein F. A. Bunnemeijer, bestemd naar Noord-Amerika. Allen behooren tot de afgescheidene gemeente.

LEERDAM, 2 April.

Het is thans zeker, dat de afgescheidenen uit Leerdam, Hoog- en Laag-End, Spijk, Vuuren en omstreken, alsmede een gedeelte uit Zeeland, gezamelijk 220 personen, zich Zaturdag 10 April, aan boord moeten bevinden van het te Rotterdam liggende schip de Maasstroom, Kapt. Schut, om daarmede naar Noord-Amerika te stevenen en hun geluk te beproeven.

— Ook hier verneemt men van alle zijden, dat het winterkorengoed staat en bij gunstig weder en zonder opheilen, een rijken oogst belooft. Alleen te Leerdam en minstens drie mede in den omstrek, is eene verbazend groote hoeveelheid aardappelen gepoot.

LEEUWARDEN, 1 April.

Heden hield het Friesch Genootschap voor Geschied-, Oudheid- en Taalkunde, deszelfs 56ste vergadering. Uit het verslag bleek, dat de bibliotheek en het penningkabinet aanmerkelijk toenemen in belangrijkheid en dat het Genootschap zich verheugen mag, in de welwillende ondersteuning van vele beoefenaars der wetenschap. Bij monde van Dr. J. G. Ottema, werd vervolgens verslag uitgebragt, omtrent de Winteravond-vergaderingen alhier, en bij monde van Dr. A. Winckler Prins, omtrent die te Heerenveen; waarna deze

redenaar de aandacht der hoorders bepaalde, bij de eerste prediking des Christendoms onder de Friezen, en bij het karakter door hunnen Koning Radboud daarbij aan den dag gelegd.

— Men verneemt dat er in de laatst verloopen week, bij een Rijks-ontvanger in deze provincie, een muntbiljet groot ƒ20 ontvangen is, hetwelk bij nader onderzoek gebleken is valsch te wezen, en even gelijk het ontdekte van ƒ10, met de pen te zijn nagemaakt. Het hier bedoelde was eenigzins zwaarder van papier, en de kleur der inkt wat donkerder dan de echte; ook ontbrak het watermerk. Het is door dien ontvanger aan den Minister van Financiën opgezonden.

VLISSINGEN, 4 April.

's Lands transportschip Dordrecht, Luitenant ter Zee 1ste klasse Modera, zal eerstdaags van hier naar Suriname zeilen. Ook zullen 's Lands fregat de Rhijn en schoonerbrik Saparoen, beide liggende in 's Rijks dok, in dienst worden gesteld, bestemd voor eene reis naar Java. De bemanning van 's Rijks fregat Jason, liggende in het Nieuwe Diep, zou op de Rhijn overgaan; terwijl eerstgenoemd fregat buiten dienst zal worden gesteld.

OPHEUSDEN, 3 April.

Sedert eenigen tijd is men alhier druk werkzaam met het doen van belangrijke herstellingen aan het kerkgebouw der Hervormden alhier. Het is eene verwelfde kruiskerk met zware pilaren, eenig in hare soort ten platte lande, en hoogst waarschijnlijk vroeger een kerk van de vicary St. Antonie, waarvan nog vele sporen te vinden zijn. Toen men begonnen was met de kerkmuren van binnen af te bikken, heeft men bevonden, dat er vele gemetselde kastjes waren, die later digt gemaakt zijn, maar gediend schijnen te hebben tot bewaarplaatsen van heilige beelden, vooral in het koor, hetwelk veel vroeger gebouwd schijnt te zijn. In drie der kastjes bevonden zich urnen van onderscheidene grootte, gevuld met asch, terwijl er ééne in een holle muur gevonden werd. Jammer dat zij bij het uitbreken door de metselaars beschadigd zijn, daar men meent te mogen veronderstellen, dat zij anders welligt tot niet onbelangrijke oudheidkundige nasporingen aanleiding zouden hebben gegeven.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

SPANJE.

MADRID, 29 Maart.

Heden is het nieuwe Ministerie in de Kamer verschenen, en nadat eenige weinige, min gewigtige aangelegenheden verhandeld waren, heeft de President-Minister Pacheco, in naam van zijn kabinet, verklaard, dat zijne ambtgenooten en hij steeds beleden hadden en voortdurend belijden zouden de beginselen eener gematigde vrijzinnige meening.

Het Ministerie was voornemens, zoowel orde als spaarzaamheid in het bestuur der staatsgelden in te voeren, en begon met het intrekken van het ontwerp eener leening van 200 millioenen realen. Het haastte zich ook de vernietiging der magtiging tot regeling der schuld aan te nemen. Kortom, het Ministerie was voornemens zijn gedrag te regelen, naar de beginselen van een verlicht en gematigd liberalismus, en zou pogen den eerbied, aan het Koninklijk prerogatief verschuldigd, de handhaving der publieke orde en het behoud der weldaden, welke men aan de revolutie te danken heeft, te handhaven en onderling in overeenstemming te brengen, zonder daarom inbreuk te maken op volbragte daadzaken.

De Kamer heeft deze verklaring met vrij veel genoegen vernomen, gelijk haar geest ook reeds gebleken was door de talrijke meerderheid, waarmede zij onmiddelijk te voren een voorstel, tegen een der leden van het nieuwe bewind gerigt, verworpen had.

Men beschouwt, dat van het nieuwe Ministerie drie leden tot de gematigde en drie tot de sterker gekleurde vrijzinnige of zoogenaamde puriteinsche partij behooren.

Deze laatsten zijn: de Heer Pacheco, President van den Raad en Minister van Buitenlandsche zaken, Salamanca, Minister van Financiën, en Pastor Diaz, Minister van Onderwijs.

De gematigden zijn: Generaal Mazzaredo, Minister van Oorlog, de Heer Sotello, Minister van Marine en de Heer Benavides, Minister van Binnenlandsche zaken.

PORTUGAL.

LISSABON, 27 Maart.

De Regering heeft de uitgifte bevolen van 2,500 conto's (15 mill. francs) 5 pCt., jaarlijks te amortiseren met 100 conto's op de inkomende regten.

— Naar men zegt, zouden er hevige rotkoortsen in het leger van Saldanha, te Oliveira das Azemeis woeden; — ook heeft die veldheer de goederen van den Baron de Castro d'Ayre, die zich te Oporto bevindt, doen in brand steken.

— Naar men verzekert, zouden de steden Abrantes en Santarem zich voor de opstandelingen verklaard hebben, en men beweert dat het versterkt kasteel van Vianna door hen is ingenomen.

— De Infante Isabella-Maria, gewezen Regentes, en tante der Koningin, die sedert langen tijd hare nicht Donna Maria niet meer bezocht, is ten hove ontboden. Er waren geruchten in omloop, dat Donna Maria afstand zou doen van den troon. De bankbiljetten staan op 40 pCt. disconto.

— In een' brief uit Londen wordt omtrent den toestand van dit land gemeld, dat de schatkist ledig was, er groote verwarring in de geldmiddelen bestond en de behoefte aan levensmiddelen was ten top gestegen. De Maarschalk Saldanha kon zijne troepen niet meer betalen. Alle middelen werden aangewend om eene leening tot stand te brengen, doch men kon geene waarborgen voor de betaling der renten vinden.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 25 Maart.

De Hof-Commissaris Graaf Deym, heeft den 21sten dezer bekend gemaakt, dat het tabaksmonopolie in de gewezen republiek Krakau is ingevoerd en dus de tabaksbouw verboden is.

— De stoomvaart op den Donau heeft, in het afgeloopene jaar, eene nieuwe vlugt genomen. Het getal der vervoerde reizigers beliep 790,851, dat is 113,145 meer dan in 1845; het gewigt der verzonden goederen is ook aanzienlijk toegenomen.

PRUISSEN.

BERLIJN, 2 April.

Alhier heeft zich eene vereeniging gevormd tot bevordering van Landverhuizing naar Abyssinië, waar een Duitsch natuurkundige, Dr. Schimper, in hooge gunst bij den Keizer staat, die hem met het oppergezag over eene der grootste provinciën des rijks bekleed heeft, en door wiens invloed zijne landgenooten in grooten getale hun voordeel denken te doen; terwijl tevens een berigt uit Bensberg meldt, dat de zilvermijnen, onlangs in de nabijheid van die plaats ontdekt, eenen zoo rijken opbrengst leveren, dat de actiën, na tot 3 thalers gedaald te zijn, thans reeds 1,000 thalers doen.

— De tegenwoordige ongunstige omstandigheden hebben alhier den nadeeligsten invloed uitgeoefend op den kleinhandel, en men hoort dientengevolge aldaar schier dagelijks van faillissementen onder deze klasse. Intusschen ontbreekt het niet aan kostbare inrigtingen voor de aanstaande Stenden-Vergadering. Alleen de voorbereidende werkzaamheden voor het feest in de groote opera, worden op 15,000 thlr. berekend.

— In den nacht van den 31sten Maart zijn in de stad Wernigerode 160 huizen geheel afgebrand en 244 beschadigd. Niettegenstaande er 16 spuiten aan het werk waren, had men, bij het afzenden van het berigt, den brand nog niet kunnen meester worden. Voor zoo veel voor het oogenblik bekend was, hadden zeven kinderen en eene dienstmeid er het leven bij verloren; maar er werden nog meerdere menschen vermist. — Ook zijn te Koningsbrück in Saksen in den nacht van den 29sten, 34 woonhuizen en het Stadhuis, door brand in de asch gelegd. Door het Ministerie van Binnenl. Zaken en den Koning zijn dadelijk daarheen levensmiddelen en geld gezonden, om den behoeftigen te hulp te komen.

— In het Dagblad van Elberfeld leest men het volgende: Wij kunnen als zeker mededeelen, dat onlangs een heelkundig instrumentje is uitgevonden, dat niet minder de algemeene aandacht zal gaande maken dan de zwavelaether. Het is een kunstmatige bloedzuiger. De uitvinder, de bekende mechanicus C. Baunscheidt te Popelsdorf bij Bonn, heeft reeds maatregelen genomen, om voor dit zonderlinge product, dat de natuurlijke verrigtingen van dit diertje op het menschelijk ligchaam op de meest volmaakte wijze nabootst, ook buitenslands octrooi te bekomen.

— De geheele gemeente Pferdsdorf nabij Budingen, in Opperhessen, 250 zielen sterk, onder welke 50 kinderen, is naar Amerika verhuisd. De Burgemeester, onderwijzer, allerlei ambtenaren, zelfs de plaatselijke politie bevinden zich aan het hoofd; na de raming der onkosten voor de reis, heeft men nog 30,000 fl. over. Een Rijkscommissaris vergezelt hen tot aan de inscheping te Antwerpen om op alles orde te stellen.

— In 1846 zijn op de 36 in Duitschland bestaande spoorwegen, ter lengte van 589 geograpische mijlen, 16,411,299 reizigers en 31,833,939 centenaars goederen vervoerd; de opbrengst was 13,661,553 Rthl.

KONINGSBERGEN, 31 Maart.

Eenige jonge Russen die alhier studeren, meest alle in Koerland en Lijfland te huis behoorende, hebben van hunne Regering bevel bekomen naar hun Vaderland terug te keeren, en moeten alzoo hunne studiën in bovengemelde plaats afbreken. Men zegt, dat Rusland voortaan niet meer zal toestaan, dat Russische jongelieden op buitenlandsche Hoogescholen studeren.

BEIJEREN.

MUNCHEN, 27 Maart.

Bij de menigvuldige bewijzen, die de ultramontaansche partij reeds heeft ontvangen, dat haar rijk bij ons een einde heeft, voegt zich nog eene omstandigheid, allezins geschikt om hare laatste hoop op eene spoedige verandering van zaken te vernietigen. Uit eene goede bron kan men namelijk melden, dat eenige geschillen, welke sedert vele jaren tusschen onze en de Wurtembergsche regering bestonden, uit den weg geruimd en door eene algeheele verzoening opgevolgd zijn, waaruit men mag opmaken dat de beide regeringen voortaan in het staatkundige dezelfde lijn zullen trekken. Men weet hoe nadrukkelijk de Wurtemburgsche regering zich steeds verzet heeft tegen alle aanmatigingen der hierarchie, welke bij ons, met name onder het vorige Ministerie, veel ondersteuning vond; dit zal nu anders worden, en voortaan zal men gemeenschappelijk de pogingen eener partij tegenwerken, welke door de tweedragt die zij onder het volk wist te stoken, aan Duitschland reeds zooveel nadeel berokkend heeft. — In hoever deze toenadering tusschen de beide regeringen ook van invloed wezen zal op de bevordering van stoffelijke belangen, zal nader moeten blijken; men meent zich echter ook ten deze met gunstige gevolgen daarvan te mogen vleijen.

LUXEMBURG.

31 Maart.

Z. M. de Koning Groot-Hertog heeft aan de inrigtingen van liefdadigheid te Berg en Colmar, Lorochette, Bastendorf, Nomern, Feulen, Fischbach, Lorentzweiler, Ettelbruck, Medernach, Bissen, Mersch en Heffingen, eene som van 1270 fr. in zijne betrekking als grondeigenaar in die gemeenten geschonken.

ENGELAND.

LONDEN, 3 April.

Heden zijn te Portsmouth en Woolwich bevelen ontvangen tot het onverwijld inschepen van een bataillon mariniers naar Lissabon, en naar men meent gelijke bevelen te Pleymouth en Chatham. De genoemde afdeelingen zijn bereids met een stoomfregat naar hunne bestemming vertrokken. Uit dit alles maakte men op dat de Koningin van Portugal Engelsche tusschenkomst heeft ingeroepen, om aan de binnenlandsche twisten in haar rijk spoedig een einde te maken.

— De beroemde drukker W. Clowes is dezer dagen alhier overleden. Hij was de eigenaar van de uitgebreidste drukkerij die bestaat. Zij is volkomen eene stad aan de boorden van de Theems. De Heer Clowes had zelf door eerlijkheid en geduld zijn groot vermogen verkregen. Hij was het die het eerst in de drukkerij de stoommachines heeft ingevoerd. Van zijne persen kwam wekelijks ten minste een half millioen bladen druks, en er was niet meer tijd noodig om een parlementair stuk van 1000 bladz. in folio te voorschijn te brengen. Hij was een man van een verheven verstand, volharding en geestkracht.

— Het getal personen, die in Ierland met openbare werken aan den gang worden gehouden, beliep verleden week nog 438,000. Het bedrag van het aan hen uitbetaalde is geweest 210,506 £.

FRANKRIJK.

PARIJS, 4 April.

De prijs der granen blijft alhier dalen. Te Rouaan zijn dan ook weder van den 15den tot den 31sten Maart, 68 schepen met granen aangekomen, terwijl van verschillende plaatsen wordt gemeld dat op nieuw vele schepen geladen worden.

— De schaarschte van levensmiddelen begint in Frankrijk allenskens te verminderen. Gisteren is het meel op onze korenmarkt 5 francs per zak gedaald; te Havre daalde het aanhoudend en werd er aangeboden, zonder koopers te vinden. Middelbaar over geheel het Koningrijk genomen, is de prijs der tarwe niet tot 37 francs gestegen, hoezeer zij op enkele plaatsen zelfs tot 50 en 52 fr. het mud is opgedreven.

— In het liefdadig gesticht van Bourg is dezer dagen overleden Marie Claudine Chevalon, in 1744 geboren, dus 103 jaren oud.

— In het begin van Maart zijn niet minder dan 56 schepen, met graan beladen, van Constantinopel en Smyrna afgezeild, waarvan 24 naar Marseille en 15 naar Engeland bestemd.

— Zondag 21 Maart, toen de gemeente van Haux (Neder-Pyreneeën) des namiddags ter kerk was, stortte de galerij in, dewijl de zuilen vermolmd waren, waardoor eenige menschen zijn gedood en vele gewond.

Men heeft op het kerkhof van Sainte-Marie d'Oléron (in hetzelfde Departemt. een bij uitstek grooten wolf geveld. Dit wilde dier, ongetwijfeld door den honger gedrongen, groef de versche lijken op en verslond ze. Eerst na een rijkelijk genoten maaltijd gelukte het, om hem, terwijl hij in een grafkuil lag te slapen, dood te schieten.

MUNTWEZEN.

De *Utrechtsche Avondpost* deelde dezer dagen eene bij haar ingezondene zeer lezenswaardige beschrijving mede van het Geldmunten, welke wij hier met eenige bekorting overnemen.

Aan de Nederlandsche Bank te Amsterdam, het groote Lands geldmagazijn, worden door de verschillende Rijks Agenten de oude munten afgeleverd. Naarmate men deze oude munt in nieuwe doet veranderen, zendt de Nederlandsche Bank die speciën naar de Rijksmunt te Utrecht.

Daar aangekomen is het slechts metaal of grondstof, en er wordt ter voorkoming van verderen omloop, een gat in geslagen.

Door herhaalde proeven heeft men naauwkeurig kunnen bepalen, hoeveel zuiver zilver elk der geldsoorten bevat, hetgeen zeer verschillend is; de eene soort nog geen $\frac{7}{10}$, en de andere ruim $\frac{9}{10}$ deelen zuiver zilver. Het doorgeslagen geld wordt den muntmeester slechts in rekening gebragt, voor zooveel het zuiver zilver inhoudt, en hij is gehouden dezelfde hoeveelheid zilver in de nieuwe munt terug te geven. Door de wet is bepaald dat in het nieuwe groote zilvergeld voor 945 deelen zuiver zilver moet zijn, dat is, elke 1000 ℔ geld 945 ℔ zilver moet bevatten. Tot het verkrijgen dezer gehalte, is men verpligt, bij het smelten der oude munten dus zooveel zuiver zilver te voegen, als deze minder inhielden. Hiertoe in den handel fijn zilver te koopen, was zeker het eenvoudigste, maar daar de hooge prijs hiervan dit niet voordeelig maakt, is men thans gewoon een gedeelte van het oude geld te doen ontleden, ten einde daaruit het noodige zilver te trekken. Deze bewerking noemt men *fineren*, en geschiedt te Amsterdam in eene speciale fabriek en bijna kosteloos, daar men bij de ontleding der oude munten eenige gouddeelen vindt, wier waarde de fineerkosten kunnen goedmaken.

Tot het maken van het nieuwe geld, wordt in eene potlooden smeltpot of kroes, ongeveer 280 Nederlandsche ℔ oude munt of zuiver zilver, volgens eene berekende verhouding door elkander gesmolten, in ovens met turf gestookt. In ijzeren vormen wordt het gesmolten metaal tot staafjes gegoten, die men gietelingen of tinnen noemt, en voor de guldens $1\frac{1}{16}$ en voor de rijksdaalders ruim $2\frac{1}{4}$ Ned. ℔ wegen. Met hoeveel naauwkeurigheid die smeltingen moeten ingerigt worden, kan men nagaan uit de bepaling, dat de verhouding van dit mengsel nog niet $\frac{1}{600}$ deel van de voorschriften mag afwijken. Vervolgens worden de gegoten staafjes tot reepen gevormd, ongeveer ter dikte van het te maken geld.

Het pletten der gegoten staafjes geschiedt in de pletzaal, tusschen twee stalen rollen. Twaalf zulke bewerkingen, waarbij de rollen allengs naauwer zijn gesteld, maken het staafje tot een langen band, welken men voor het gemak der bewerking zelfs in tweeën moet knippen. Dit geschiedt door eene zelfwerkende schaar. Om het pletten gemakkelijk te maken, worden van tijd tot tijd de staafjes in een gloeioven verzacht. Als laatste verdunning, en om dezelve de juiste en gelijke dikte te geven, haalt men de banden zilver op eene trekbank door eene sleuf, wier wijdte men regelen kan.

Nu schuift men den band onder eene machine, waarop een op- en nedergaande ronde beitel telkens uit de dunne reep een schijfje snijdt, dat nu eerst iets naar geld begint te gelijken. Gewoonlijk werken twee punchmachinen, wier beitels iets in grootte verschillen; de kleine ongelijkheid van pletten kan dan verholpen worden, door uit de dikste reepen de kleinste schijfjes te snijden. Dit wordt bepaald, door eerst van elke reep een schijfje naauwkeurig te wegen.

Het overschot der banden wordt weer versmolten. Eene stoommachine in de pletzaal brengt al de werktuigen in beweging. Een daarnaast gelegen stookhuis bevat de stoomketels, de gloeiovens en een toestel tot verwarming der muntlokalen.

Als men nagaat, dat van de dikte der getrokken banden, het gewigt van de daaruit te snijden schijfjes afhangt, zal men begrijpen hoe naauwkeurig de pletwerktuigen moeten zijn.

Evenwel schijnt het onmogelijk, met de werktuigen schijfjes te maken, die allen juist het gewigt hebben, hetgeen toch noodig is; want de controle is zoo gestreng, dat b. v. een rijksdaalder in gewigt geen 500ste gedeelte te zwaar of te ligt mag zijn.

Tot het verkrijgen dezer juistheid, brengt men de schijfjes uit de pletzaal naar een ander vertrek, waarin een aantal menschen om tafels zijn gezeten, elk voor zich hebbende een zeer naauwkeurig weegschaaltje, en in de hand eene vijl waarmede zij stuk voor stuk van elk schijfje in het plat zooveel afnemen, als zij dit op het schaaltje te zwaar gevonden hebben. De te ligte schijfjes worden daarbij afgekeurd, en keeren naar de smeltkroes terug.

Het werktuig, waarmede nu op de schijfjes het randschrift: »God zij met ons" gezet wordt, is zeer beknopt en vernuftig, maar misschien juist daarom moeijelijk te beschrijven. Elk stuk wordt daarin gerold en gedrukt tegen een stalen staafje, dat *en relief* de letters heeft, die het dus om het stuk overbrengt.

Tot nu toe zijn de plaatjes glad en moeten vóór het stempelen nog eene bewerking ondergaan, die men blancheren noemt. Dit doet men door de plaatjes heet te maken en dan in verdund zwavelzuur te werpen. Hierdoor worden de schijfjes schoon en krijgen een oppervlakte van zuiver zilver, daar uit het metaalmengsel, het koper van de oppervlakte zich in het zuur oplost en van buiten fijn zilver overlaat. Uit het vocht gschept, worden de plaatjes in houtzaagsel geschud om te droogen.

De nieuwe werktuigen tot stempelen zijn van Duitsche uitvinding, en moeten door hunne vernuftige inrigting en naauwkeurige bewerking de bewondering opwekken van ieder, die met eenige aandacht deze werktuigen even geregeld als snel ziet werken. Aan hem, die dit nooit zag, eene duidelijke voorstelling te geven, komt mij bijna onmogelijk voor, zonder behulp van teekeningen.

Bij deze werktuigen hebben menschenhanden niets te doen dan de te munten plaatjes in een kokertje te stapelen, daar het werktuig door stoomkracht bewogen, die plaatjes één voor één uit dat kokertje schuift, op een staanden stempel, dan een ring of kraag opligt, die het plaatje op dien stempel vast houdt, en vervolgens een omgekeerden stempel op het plaatje doet drukken, waardoor het tusschen beide geperst, aan beide zijden afdruksels ontvangt. Bij het weder opligten des bovenstempels, valt de ring, en laat dus het gemunte stuk los liggen, dat door het volgende nog ongestempelde plaatje wordt weggeschoven, en als gereed geld in een bakje valt.

Hoe snel al deze bewegingen zijn, kan men daaruit nagaan, dat elk dezer werktuigen per dag 4 à 28,000 stukken geld munten. Wekelijks wordt er voor ruim *f* 700,000 aan nieuw geld geslagen.

201ste KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

Trekking der Vijfde Klasse.

1ste Lijst. No. 1102 een prijs van *f* 1000.
2de » No. 18837 een prijs van *f* 1000.

ADVERTENTIEN.

DE COMMISSIE uit de Maatschappij *tot Nut van 't Algemeen*, tot uitgifte van **Winkelkaartjes** van 25 Cents, 10 Cents en 5 Cents, die in plaats van Fooijen of Kermis- en Nieuwejaarsgiften kunnen worden uitgereikt, brengt ter kennis van het Publiek, dat degene die nog Kaartjes mogten hebben overgehouden, dezelve als met den 31sten Maart vervallen zijnde, aanstaanden Donderdag en Vrijdag den 8sten en 9den April, des voormiddags tusschen 10 en 12 ure, tegen andere kunnen inwisselen, ten huize van den Heer Mr. H. A. LISMAN op de Heerengracht.

MAGAZIJN VAN MANUFACTUREN,

GROOTEMARKT.

De Ondergeteekende heeft de eer het geëerde Publiek te berigten, dat deszelfs alhier opgerigt

MAGAZIJN

in alle sporten van

ZIJDEN-, KATOENEN- EN WOLLEN MANUFACTUREN,

GEOPEND is; zich beleefdelijk in de gunst van het Publick aanbevelende, belooft bij eene civiele behandeling tot **vastgestelde Prijzen.**

Rotterdam, *Maart* 1847. **A. SINKEL.**

Door de *Gemeente-Commissie* van het Nederduitsch Hervormd Kerkgenootschap te *Leyden*, wordt bij deze aan de belanghebbenden kennis gegeven, dat op den 6den April 1847 heeft plaats gehad de **Negende Uitloting van 25 Stuks Aandeelen,** in het Renteloos voorschot tot de buitengewone Herstelling van de Hooglandsche Kerk, en daarbij zijn **Uitgeloot** de volgende Nommers: 340, 1, 283, 291, 493, 382, 249, 44, 459, 118, 479, 47, 316, 177, 91, 128, 329, 102, 237, 468, 278, 64, 485, 309 en 290; wordende de Houders dezer uitgelotene Aandeelen verzocht de Aflossing daarvan te laten ontvangen, ten huize van den Commies en Kamerbewaarder J. DE PECKER, welke daartoe zal vaceren iederen Werkdag, des middags van 12 tot 2 ure.

De Ondergeteekende heeft de eer te berigten, dat het **BADHUIS *te Katwijk aan Zee*** van heden af wederom **geopend** is, waarbij hij zich tevens in de gunst van Leydens Ingezetenen en HH. Studenten aanbeveelt.

Katwijk, 2 *April* 1847. C. OVEREEM, *Kastelein.*

Door deze wenscht men de daarin belangstellenden te berigten, dat de Heer **Dr. MENSERT.** *Oogarts van Z. M.* weder te *Leyden* wordt verwacht en Vrijdag den 9den dezer, in het Logement van L. C. SMITS, Noordeinde, zal vertoeven, alwaar Zijn Ed. die Ooglijders, die berigt van zijne komst verzocht hebben, en verder allen die hem wenschen te consuleren, des voormiddags van 11 tot 12 ure zal afwachten.

Er biedt zich een **NUMMERVERWISSELAAR** aan, voor de Loting van 1847. Informatiën te bekomen bij den Boekhandelaar D. J. COUVEE te *Leyden*, met Franco Brieven onder de Letters **B. H.**

OPENBARE VRIJWILLIGE VERKOOPING,

in het *Heeren-Logement* aan den Burg te *Leyden*, op Vrijdag den 9den April, des voormiddags ten 11 ure, van eene partij best en wel toegemaakt WEI- OF HOOILAND, zeer gunstig gelegen nabij de Stad *Leyden*, in den Pesthuizer Polder, gemeente *Oegstgeest*, op het Kadaster bekend Sectie E Nos. 668—671, ter grootte van 3 Bunders, 42 Roeden en 10 Ellen.

Zijnde ten behoeve van dit Perceel vrijheid verleend om hetzelve door afdamming der sloot in het binnenwater te brengen.

Kunnende dadelijk worden aanvaard, en zijnde dagelijks te bezigtigen; terwijl nadere onderrigtingen te bekomen zijn ten Kantore van den Notaris A. E. ROEST VAN LIMBURG, te *Katwyk aan den Ryn*.

Op Maandag en Dingsdag den 12den en 13den April 1847, des morgens ten 10 ure, zal men aan het Sterfhuis van Wijle Mevr. de Wed. den Heer E. BODEL NYENHUIS, op de Hooigracht te *Leyden*, Publiek Verkoopen eenen netten en zindelijken **INBOEDEL**, bestaande in: Mahonyhouten Stoelen, Tafels, Kabinetten, Boekenkastje, Ledekanten, Forte-Piano, Secretaire, Hoekbuffet, Kagonels, een Pers, Mangel, Spiegels, Schilderijen, Pendule, een Smirnaasch Tapijt, Vloerkleeden, Karpetten, Bedden en Toebehooren, Tafel- en Beddinnen, Gordijnen, Porselein en Aardewerk, waaronder een Diné-Servies, Koper, Tin, IJzer, Blik- en Glaswerk; een Gouden Snuifdoos, dito Oorringen, Zilveren Lepels en Vorken, dito Tafelcomforen, dito Trommeltjes, Tabaksdoos, Kandelaars, Soesemand, Broodmand, Theeblad als anderzins, en hetgeen verder ter verkoop zal worden aangeboden.

Kunnende alles worden bezigtigd op Vrijdag en Zaturdag den 9den en 10den April 1847, des voormiddags van 9 tot 12, en des namiddags van 2 tot 5 ure.

VRIJWILLIGE VERKOOPING,

in het *Heeren-Logement* aan den Burg te *Leyden*, op Zaturdag den 17den April 1847, des avonds ten 6 ure, van een ruim, hecht, sterk en weldoortimmerd HUIS EN ERF, zeer geschikt tot uitoefening eener *Fabriek*, hebbende eenen welaangelegden TUIN, te *Leyden* aan de Zuidzijde van het Levendaal, aan den hoek der Pakhuisstraat, Wijk III No. 234 en 234 rood.

Te bezigtigen daags vóór en op den dag der Verkooping, en informatiën te bekomen ten Kantore van den Notaris P. MULLER te *Leyden*.

Al degenen welke iets verschuldigd zijn aan, of te vorderen hebben van IJSBRAND VAN GRIEKEN, zonder beroep, gewoond hebbende te *Sassenheim*, en daar den 19den Maart 1847 overleden, worden verzocht daarvan **opgave** of **betaling** te doen ten Kantore van den Notaris J. TOMAS te *Leyden*, vóór of op den 1sten Mei 1847.

PUBLIEKE VERKOOPING,

op Zaturdag den 17den April 1847, des avonds ten 6 ure, bij Opbod en Afslag, in het *Heeren-Logement* aan den Burg binnen *Leyden*, van:

No. 1. Een HUIS, ACHTERHUIS EN ERF, aan de westzijde van de Koepoortsgracht omtrent de Ruime Conscientiestraat, Wijk II Nos. 82 en 83a.

No. 2. Vier HUISJES nevens elkander, aan de noordzijde van de Ruime Conscientiestraat, Wijk II Nos. 83b, 83c, 83d en 84.

No. 3. Eene STALLING, in de Ruime Conscientiestraat, Wijk II No. 85, met het daarnevens gelegen HUIS, Wijk II No. 85a.

No. 4. Een HUIS, mede in de Ruime Conscientiestraat, Wijk II No. 85b, met eene STALLING en PAKHUIS in de Kampersteeg, Wijk II No. 88 en 89.

No. 5. Een HUIS ERF EN TUIN, aan de noordzijde van het Levendaal, tusschen de Kraanwel- en Koenestegen, Wijk III No. 603, 600 en 601; alles breeder bij biljetten omschreven, welke Percelen dagelijks kunnen worden bezigtigd.

Zijnde inmiddels nadere informatiën te bekomen ten Kantore van den Notaris A WYNSTROOM, alsmede van de vier eerstgenoemde Percelen ten Kantore van den Notaris J. TOMAS, beide te *Leyden*.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

MAANDAG, 5 APRIL.

Effecten-Societeit ten 4½ ure.

			Laagst koers.	Hoogst koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld.	à 2½	pCt.	$58\frac{9}{16}$		
Dito dito	» 3	»			
Dito dito	» 4	»			
O. I. Leening	» 4	»			
Amortisatie Syndicaat.	» 3½	»			
Handel-Maatschappij	» 4½	»			
Haarlemmermeer	» 5	»			
Aandeelen Rijn-Spoorweg	» 4½	»			
Aand. Holl. Spoorweg Maatschap.	»	»			
BELGIE, Certificaten	» 4½	»			
Dito Dito	» 2½	»			
Dito, bij ROTHSCHILD	» 2½	»			
SPANJE, Leen. bij Ardoin van 85 £	» 5	»	$18\frac{1}{16}$	$18\frac{3}{16}$	$18\frac{1}{8}$
Dito bij dito, onbep. stukken.	» 5	»			
Dito Binnenl. à 6 m.	» 3	»	$30\frac{5}{16}$	$30\frac{3}{8}$	$30\frac{5}{16}$
Coupons Ardoins.	»	»	$16\frac{3}{8}$	$16\frac{7}{8}$	$16\frac{3}{16}$
PORTUGAL, te Londen	» 3	»			
Dito Dito	» 4	»	$36\frac{3}{16}$	$36\frac{1}{2}$	$36\frac{1}{4}$
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	» 5	»			
Dito dito 1828 en 1829	» 5	»			
Cert. bij dito 1831 en 1833	» 5	»	$97\frac{3}{8}$	$97\frac{7}{8}$	
Dito bij HOPE	» 4	»			
Dito bij STIEGLITZ & Co.	» 4	»	$88\frac{5}{8}$		
Certificaten te Hamburg.	» 5	»			
Inschrijving in Assign.	» 6	»			
Certificaten van dito	» 6	»			
POLEN, Certificaten	» 4	»			
Dito Aandeelen met Loting	ƒ 300	ƒ			
Dito dito	» 500	»			
PRUISSEN, Loten van 50 R.	»	»			
OOSTENRIJK, Oblig. Weener Bank	» 5	pCt.			
Idem	» 4	»			
Oblig. Metalliek	» 5	»			
Idem	» 2½	»			
Aandeelen 28 Mei 1834	ƒ 500	ƒ			
Idem 1 April 1839	ƒ 250	ƒ			
NAPELS, Certif. bij Lam. en Bouw.	à 5	pCt.			
BRAZILIE,	» 5	»			
AMERIKA,	» 6	»			
Dito Bankactiën.	»	»			
MEXICO,	» 5	»			
VENEZUELA,	» 2	»			

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.